ముగ్గురు సాధువులు

[టాల్‌స్టాయి మహాశయునిచే రచియింపబడిన కథావ్యాసమున కనువాదము]

'దైవప్రార్థనచేసేటప్పుడు, అన్నమాటలే తిరిగి అంటూ కాలం వృథాపుచ్చకూడదు. ప్రార్థనలో ఎన్ని యెక్కువ పదాలుపయోగిస్తే, అంతగా భగవంతుడు మనమొర లాలకిస్తాడనుకుంటారు అజ్ఞానులు. మీ రెన్నడూ అటువంటిభ్రమలో పడవద్దు. ఎందుకంటే, మీకేది అవసరమో మీరడుగకముందే భగవంతునికి తెలుస్తుంది.'

ఒక 'బిషపు' (మతగురువు) ఆర్కేంజల్‌నుంచి ఒకానొక సన్యాసులమఠానికి పోవలెనని ఓడమీద ప్రయాణమైనాడు. ఆయోడలోనే మరికొందరు యాత్రికులు కూడావున్నారు. వాళ్ళుకూడ యాత్రార్థం ఆచోటికే పోతున్నారు. గాలి అనుకూలంగా వుండటంచేత ప్రయాణం సునాయాసంగా సాగిపోతున్నది. యాత్రికులలో కొందరు భోజనంచేస్తున్నారు. కొందరు గుంపులుగాకూడి కబుర్లు చెప్పుకుంటున్నారు. కొంతసేపటికి బిషపుకూడ తానున్నచోటువిడిచి, యీ గుంపులమధ్యకువచ్చి అటుయిటు పచారుచేయటం ప్రారంభించాడు. ఓడ ముందుభాగంలో యాత్రికుల గుంపొకటి నిలబడివున్నది. అదిచూచాడు బిషపు. బెస్తవాడొకడు గుంపుమధ్యనిలబడి వేలుబెట్టి సముద్రం వంకచూపిస్తూ, యేదో చెపుతున్నాడు. అతనిమాట లతి శ్రద్ధతోవింటూ, సముద్రంమీదికి చూస్తూ నిలబడ్డారు మిగిలినవాళ్ళందరూ. బిషపుకూడ వాళ్ళవద్దకుపోయి నిలిచి, తానూ సముద్రంవంకచూడటం మొదలుపెట్టినాడు. చూచాడేకాని సూర్యరశ్మిలో సముద్రంయొక్క తళతళతప్ప మరేమీ కనిపించలేదతనికి. ఐనా జాలరి చెపుతూన్నకథ తానుకూడ విందామని మరికొంతదగ్గరకు వచ్చాడు. బిషపురావటంచూచి జాలరి తలమీదిటోపీ తీసి, చెప్పేచెప్పేమాటలు హటాత్తుగా నిలిపివేశాడు. అక్కడున్నవాళ్ళందరూ అదేవిధంగా టోపీలుపైకెత్తి పట్టుకొని తలలువంచి బిషపుకు వందనాలుచేస్తూ నిలబడ్డారు.

'అయ్యో, మీమాటలకు నే నడ్డువచ్చానుకాబోలు! ఈ బెస్తచెప్పే సమాచారంవిందామనే నేనూవచ్చాను. —చెప్పు, చెప్పవయ్యా! నామూలాన్ని మానవద్దు. ఏమి, సమాచారం?' అన్నాడు బిషపు.

కాని ఒక్కరూ మాట్లాడలేదు.

'ఎక్కడో, యెవరో సాధువులున్నారట. వాళ్ళను గూర్చి యేమేమో చెపుతున్నాడీజాలరి' అని అందరిలో కాస్త ధైర్యంగల వర్తకుడొకడు చివరకు బిషపుకు జవాబిచ్చాడు.

'ఏసాధువులు? ఎక్కడున్నారు?' అంటూ బిషపు అక్కడనున్న ఒకపెట్టెమీదకూర్చుని 'చెప్పండి, చెప్పండి! నేనూవినవలె వాళ్ళసంగతి.—ఏమిటయ్యా, అట్లా వేలుబెట్టిచూపిస్తున్నావు?' అని జాలరిని అడిగినాడు.

'ఏమిటంటారా? అదికాదూ—అదిగో! దూరంగా ఒకచిన్నదీవి కనిపిస్తున్నదా మీకు?' అని తిరిగి వేలుబెట్టిచూపిస్తూ 'చూడండదిగో—కుడివైపున—అదే దీవి! అక్కడనేవున్నారు సాధువులు. అక్కడనే భగవధ్యానంచేసుకుంటూ ముక్తిపొందటమే వాళ్ళ ఆశయం.' అన్నాడు జాలరి.

'ఎక్కడనయ్యా ఆదీవి? నాకేమీ కనిపించటమే లేదే!'

'అదిగోనండీ—అదేమిటి! చూడండి నాచెయ్యి వెంబడే! ఆచిన్నమేఘం కనబడుతున్నదా మీకు? దానికిందనే చూడండి—కొంచెం ఎడమవైపు, నల్లని గీతలాగునలేదూ? అదేదీవి.' అన్నాడు జాలరి.

బిషపు బాగా దృష్టినిలిపిచూచాడు, కాని సముద్రాలమీద జాలరికున్నంత అనుభవమూ, సూక్ష్మదృష్టీ

బిమపుకు లేకపోవటంచేత, అంతులేని నీరూ, సూర్య రశ్మితప్ప మరేమీ కనిపించలేదు.

'నాకిప్పటికేమీ కనిపించటంలేదుగాని ఆ సాధువుల వృత్తాంతం మరేమైనా నీకు తెలుసునా?' అన్నాడు బిమపు.

'వారా?—మహాత్ములు. వారినిగూర్చి చాలకాలం నుంచి వింటున్నాను. వారి దర్శనమాత్రం లభించి రెండేసంవత్సరాలయింది.' అని జవాబిచ్చాడు జాలరి.

సాధువులదర్శనం తనకెట్లా దొరికిందో చెప్పటం మొదలుపెట్టినాడు జాలరి. తానొకరోజున చేపలవేటకు సముద్రంమీదికి పోయినాడు. రాత్రివేళ పెద్దతుపానొకటి బయలుదేరి, సాధువులున్న దీవిగట్టుకు కొట్టబడ్డది నావ. దీవంతా తిరిగితిరిగి, చివరకొక చిన్నగుడిసె వద్దకు చేరుకున్నాడు జాలరి. గుడిసెముందర నిలబడ్డాడొక ముసలివాడు. మరొకక్షణానికి యింకాయిద్దరు వ్యక్తుల్లు గుడిసెలోనుంచి బయటకువచ్చారు. ముగ్గురూ కలిసి జాలరిని చేరబిలిచారు. ఆదరించి భోజనంపెట్టినారు. తడిసిపోయిన జాలరిబట్టలు తామే యెండలో ఆరబెట్టి, నావ మరమ్మతులో జాలరికెంతైనా సాయపడ్డారు.

జాలరిచెప్పిన యీ సమాచారం విని 'వాళ్ళెట్లా వుంటారు?' అని తిరిగి ప్రశ్నించాడు బిమపు.

'ఒకడు పొట్టివాడు. ముసలితనంచేత నడుము వంగి వుంటుంది. మతగురువులుధరించే పొడుగుపాటి అంగరకా వేసుకుంటాడు. వయస్సు నూరేళ్ళకుపైగానే వుంటుందని చెప్పవచ్చు. ముఖంలో యెప్పుడూ చిరునవ్వే. ఒకవిధమైనతేజస్సు అతనిచుట్టూ నిండివుంటుంది. రెండవసాధువూ ముసలివాడే. కాని కొంచెంపొడగరి. చినిగిపోయిన కోటొకటి తొడుక్కుంటాడు. కొంచెం పసుపుచాయతోకలిసిన తెల్లని పెద్దగడ్డం. మనిషి బాగా బలిష్టుడు. నావమరమ్మతుకొరకు సముద్రపు ఒడ్డుకు పోయినప్పుడు, నాసహాయం అక్కరలేకుండానే తానొక్కడూ నావను, చేతితో గిన్నెబోర్లించినట్లు, అవలీలగాయెత్తి బోర్లించాడు. అతని ముఖంలో కూడ దయ, శాంతం కనిపించాయి. మూడవసాధువు వీరిద్దరికంటెనూ పొడగరి. పొడుగుగా మోకాళ్ళ నంటుకూవుంటుంది గడ్డం—తెల్లగా మంచులాగున. చూపు గంభీరంగా, తీవ్రంగావుంటుంది. కనుబొమలు ముందుకు పొడుచుకుని కళ్ళను కప్పివేస్తున్నట్లుంటాయి. ఇతని శరీరంమీద దుస్తులాట్టే కనిపించవు. చిన్నచాప ముక్కవంటిదేదో మొలకు చుట్టుకుంటాడు.'

'నిన్ను పలుకరించి ఏమైనామాట్లాడినారా వాళ్లు?' అని అడిగినాడు బిమపు.

'వారు చేసుకునే అన్నిపనులూ చాలవరకు మాటలతో పనిలేకుండానే, అతినిశ్శబ్దంగా చేసుకుంటారు. ఒకరితోఒకరు సంభాషించడమే చాల అరుదు. ఒకడొక చూపుచూడటంతోనే, అతని మనోభావం మిగతయిద్దరకూ అర్థమైపోతుంది. 'చాలకాలంనుంచి మీరిక్కడనే ఉంటున్నారుకాబోలు!'నని పొడుగు వాని నడిగినాను. అంతలోనే కోపంవచ్చినట్లు తనలో తాను సణుగుకొనటం ప్రారంభించాడతడు. అదిచూచి మొదటిసాధువు (ముసలివాడు) వడివడిగావచ్చి చిరునవ్వునవ్వుతూ పొడుగువానిచెయ్యి పట్టుకున్నాడు. వెంటనే గొణగటంమాని నిశ్శబ్దంగా నిలబడ్డాడతడు. 'మామీద కాస్త దయవుంచునాయనా!' అని మందహాసంతో కోపిష్టిని నెమ్మదిగా మందలించాడు ముసలివాడు.'

జాలరి యీకథ బిమపుతో చెపుతూవుండగానే ఓడ చాలదూరం సాగిపోయింది. దీవి మరికొంత స్పష్టంగా కనబడ్డది.

'అదిగోనయ్యా, చూడండిప్పుడు. బెస్తచెప్పిన దీవి అదుగో!' అని గుంపులోవున్న వర్తకుడొకడు బిమపుతో అన్నాడు.

బిమపు తేరిపారజూచాడు. ఇప్పటికి కొంతనమ్మకం చిక్కింది. కొంతసేపు అట్లాచూసి, ఓడ వెనుకవైపుకు చేరి, ఆదీవిపేరేమని చుక్కానివాణ్ణి అడిగినాడు.

'అదా? దానికిపేరులేదు. అటువంటిదీవు లనేకాలున్నాయి ఈ సముద్రంలో.' అన్నాడు చుక్కానివాడు.

'అక్కడయెవరో సాధువులున్నారటే? ముక్తి

కొరకై సాధనచేస్తూవుంటారట నిజమేనా ?'

'అవునట్లాగే అంటారు. ఐతే అదెంతవరకు నిజమో నాకు తెలియదు. చూచివచ్చామనికూడ చెపుతూ వుంటారీజాలర్లు. ఏమో—అంతా పుక్కిటిపురాణమే కావచ్చు !'

'నేనొకసారి అక్కడికిపోయి వాళ్ళను చూదామనుకుంటున్నానయ్యా. నన్ను దీవిగట్టున ఒకసారి దింపటానికి వీలుంటుందా ?'

'దీవిగట్టుకుపోదు ఓడ. కొంతదూరాన్ని ఆగుతుంది. చిన్ననావలోయెక్కి గట్టుకుచేరవచ్చు. ఆసంగతి ఓడ యజమానితో మాట్లాడండిమీరు,' అన్నాడు చుక్కాని వాడు.

అప్పుడు ఓడనాయకునిదర్శించి బిషప్పు అతనితో యిట్లన్నాడు: 'సాధువుల నొకసారి చూడవలెననుకుంటున్నాను. నన్ను దీవిగట్టుకు చేర్చగలరా ?'

అసలక్కడకు పోనేవద్దని బిషప్పును నిరుత్సాహపరుస్తూ ఓడసరంగు యిట్లన్నాడు: 'అంతగా పోవలెనంటే నావమీద గట్టుకుచేరవచ్చును. కాని మాకు చాల కాలహరణమైపోతుంది. అయ్యా మీతో అనవచ్చునో కూడదో కాని, మీరుపడేకష్టానికి తగిన ఫలితముండదు. ఆదీవిలో వాళ్ళకు ప్రపంచజ్ఞానం కూడ వున్నట్లులేదు. వాళ్ళగొడవ మీకెందుకు ? మనంచెప్పేమాటలే వాళ్ళకర్థంకావట. మాటలే రాని వాళ్ళతో మనకేమిపని ? సముద్రంలో చేపలెంతో వాళ్ళూఅంతే.'

'ఏమైనాసరే, చూడవలెననేకోరిక నాకు చాలా వున్నది. మీకష్టానికీ, కాబోయే ఆలస్యానికి తగిన ప్రతిఫలం నావద్ద పుచ్చుకోవచ్చు. నాకొరకొక నావ సిద్ధం చేయించండి,' అన్నాడు బిషప్పు.

చివరకు బిషప్పును దింపటం తప్పనిసరిఅయినది. ఓడను దీవివైపుకే నడిపించారు. కుర్చీవేసి బిషప్పును ఓడముందు కూర్చోబెట్టినారు. బిషప్పు యెంతోఆత్రతతో దీవివంకచూస్తూ కూర్చున్నాడు. మిగత ప్రయాణికులు అతనిచుట్టూచేరి దీవివైపుకే చూస్తున్నారు. అందులో కొంత సూక్ష్మదృష్టికలవాళ్ళకు దీవిలో రాళ్ళూ గుట్టలూ కనబడుతున్నవి. సాధువులగుడిసె కూడ కనబడ్డది. 'నాకు సాధువులుకూడ కనబడుతున్నా'రన్నాడు ఒకడు. ఓడసరంగు 'టెలెస్కోపు' (దూరదర్శినీయంత్రం) తెచ్చి, దానితో తాను ముందుగా దీవిని చూచి, తరువాత 'టెలెస్కోపు'ను బిషప్పు చేతికిస్తూ 'దీవి యిప్పుడుబాగా కనబడుతున్నది. గట్టున ముగ్గురు మనుష్యులుకూడ కనబడుతున్నారు. అదిగో ఆపెద్దదిబ్బ కనబడుతున్నదే—దానికికొంచెం కుడివైపున' అన్నాడు.

టెలెస్కోపు అందిపుచ్చుకొని బిషప్పుకూడా చూచాడు. సాధువులుముగ్గురూ కనబడ్డారు. ఒకరిచెయ్యి ఒకరుపట్టుకొని ముగ్గురూ వరుసగానిలబడ్డారు.

ఓడసరంగు బిషప్పుతో యిట్లన్నాడు: 'అయ్యా ఓడ యింతకంటె దగ్గరకుచేరదు. మీరు దిగటం తప్పకపోతే నావలో యెక్కిపోవలె. లంగరువేసి ఓడనిక్కడే నిలిపివేస్తాము.'

ఓడకు లంగరువేసి నావను కిందికి దింపినారు. తెడ్లు వేసేవాళ్ళుకొందరూ, బిషప్పూపోయి నావలో కూర్చున్నారు. తెడ్లువేస్తూ నావను నడుపుకొనిపోయినారు. సాధువు లంతకంతకు స్పష్టంగా కనబడుతున్నారు. నావ గట్టుకు చేరింది. తెడ్లవాళ్ళు కిందికిదిగి నావను గట్టుదగ్గరకు లాగి పట్టుకున్నారు. బిషప్పు దిగి గట్టెక్కినాడు.

బిషప్పును చూడగానే సాధువు లొక్కసారిగా తలలువంచి అతనికి నమస్కరించారు. బిషప్పు చేయెత్తి వాళ్ళ నాశీర్వదించాడు. సాధువులుతిరిగి తలలువంచి మరొకసారి బిషప్పుకు నమస్కరించారు.

బిషప్పు వాళ్ళతో యిట్లన్నాడు: 'ఏమయ్యా, మహాత్ములు ! మీరిక్కడ నిరంతరం భగవధ్యానంలో కాలంగడుపుతూ, మీముక్తికీ తోడిమానవుల క్షేమం కొరకూ సాధన జరుపుతూవుంటారని చెప్పుకోగా విన్నాను. క్రీస్తుసేవకుణ్ణయి నేనుకూడ ఈశ్వరకటాక్షం చేత యేదో నాశక్తికొద్దీ ప్రజలకు ధర్మబోధచేస్తూ, వాళ్ళ యోగక్షేమంకొరకు పాటుపడటానికి నియోగింపబడ్డాను. పుణ్యాత్ములు మీరిక్కడ నున్నారని విని

సాకు తెలిసినంతవరకు మీకుకూడ ధర్మసందేశమిచ్చి పోదామని యిక్కడికి వచ్చాను.

బిషపు మాటలువిని ముసలివాళ్ళుముగ్గురూ చిరునవ్వుతో ముఖముఖాలు చూచుకుంటూ మౌనందాల్చి ఊరకున్నారు.

'ముక్తిసంపాదనకు ఏయేసాధన లవలంబిస్తున్నారో, దీవిలో మీ రేవిధంగా ఈశ్వరసేవచేస్తున్నారో కొంచెం చెపుతారా?' అన్నాడు బిషపు.

ఈ మాటలువిని రెండవసాధువు నిట్టూర్పువిడుస్తూ నడుమువంగిన ముసలిసాధువువంక చూచాడు. ఆచూపు గ్రహించి ముసలిసాధువు బిషపుకు జవాబిచ్చాడు: 'భగవంతుని సేవించుటమెట్లాగో మాకేమీ తెలియదయ్యా స్వామీ! మమ్మమేమే పోషించుకుంటూ, మాకుమేమే సేవచేసుకుంటున్నాము—ఇంతే మాకు చేతనైనపని.'

'అయితే భగత్ప్రార్థన యెట్లాచేస్తారుమీరు?' అని యడిగినాడు బిషపు.

'ఇదిగోయిట్లాగు: 'మీరుముగ్గురు దేవుళ్ళు, మేము ముగ్గురము సేవకులం. మమ్మకాపాడి రక్షించండి!'——ఇదే మాప్రార్థన,' అన్నాడు ముసలివాడు.

వెంటనే తిరిగి ముగ్గురూకలిసి అదేప్రార్థన ఒక్కసారిగా ఉచ్చరించారు.—'మీరు ముగ్గురు, మేము ముగ్గురము. మమ్మకాపాడి రక్షించండి!'

బిషపు కొంచెంపరిహాసపు నవ్వునవ్వుతూ యిట్లన్నాడు: 'పరిశుద్ధులైన త్రిమూర్తులనుగూర్చి మీ రెక్కడనో కొంతవినివున్నారని మీ మాటలనుబట్టి తెలుస్తున్నది. కాని మీప్రార్థన సరిగాలేదు. భగవంతుని సేవించాలనే కోరికమాత్రం కొంతవున్నదిమీలో. అంతవరకు మెచ్చుకోదగినదే. కాని ఆయనను సేవించే ఉత్తమపద్ధతి మీ కింకా తెలియలేదు. ఇదిగాదు ప్రార్థనచేయవలసిన విధానం. నేనుచెపుతాను వినండి.

నేనిప్పుడు చెప్పేది నా స్వంతకల్పనగా భావిస్తారేమో మీరు. కాదు, కాదు. మానవులందరూ ప్రార్థన యెట్లాచేయవలెనో భగవంతుడే విధించివుంచాడు. ఆ ధర్మశాస్త్రప్రమాణమే నేనిప్పుడు మీకు చెప్పబోయేది,'

భగవంతుడు మానవునికి తన్నుతానెట్లా తెలుపుకున్నాడో బోధించటం ప్రారంభించాడు బిషపు. తండ్రియైన భగవంతుడు, కుమారుడైన భగవంతుడు, పరిశుద్ధాత్మయైన భగవంతుడు—ఇట్లా మూడువిధాల దేవుడు ఈప్రపంచానికి తెలియబడుతున్నాడన్నాడు.

'దేవుడు మనుష్యులకు ముక్తినియ్యడానికే తానీ ప్రపంచంలో క్రీస్తురూపంగా కుమారుడై అవతరించాడు. ఆయ నేచెప్పినాడు మన మెట్లా ప్రార్థనచేయవలెనో. ఇదిగో, యిదేమాదిరి వినండి. వింటూ నాతరువాత మీరుకూడ అనండి,—'ఓ మాతండ్రీ!''

బిషపు అనినవెంటనే మొదటిసాధువు 'ఓ మాతండ్రీ!' అన్నాడు. రెండవసాధువు 'ఓ మాతండ్రీ!' అన్నాడు. మూడవవాడూ అట్లాగే అన్నాడు.

'నీవు స్వర్గాధిపతివి' అని తరువాత మాటఉచ్చరించాడు బిషపు.

మొదటిసాధువు 'నీవు స్వర్గాధిపతివి!' అన్నాడు. రెండవసాధువు మాటనోటబట్టలేక తడబడ్డాడు. మూడవవాడుకూడ సరిగా అనలేకపోయినాడు. గడ్డం మీసాలూ పెరిగి నోటికడ్డుపడటంచేత అతడన్నమాటే వినబడలేదు. నడుమువంగిన ముసలివాడుకూడ, పండ్లన్నీ ఊడిపోవటంచేత, మాటసరిగా అనలేకపోయినాడు.

బిషపు ఆమాటనే తిరిగి మరొకసారి ఉచ్చరించాడు. అదేప్రకారం సాధువులుకూడ అనటానికి ప్రయత్నించారు. గుడిసెముందున్న రాతిబండమీద కూర్చున్నాడు బిషపు. సాధువు లతనికెదురుగా వరుసగా నిలబడ్డారు. ప్రార్థననేర్పేటప్పుడు బిషపుయొక్క నాలుక, పెదవులు యెట్లా తిరుగుతున్నవో శ్రద్ధగాచూచి గుర్తుపట్టుతూ, అతడన్నట్లే తామూ అనడానికి ప్రయత్నించారు. బిషపు ఒక్కొక్కమాట ఇరవై, ముప్పై, నూరు సార్లుకూడ ఉచ్చరిస్తూ, సాధువులచేత పదేపదే అనిపిస్తూ దినమంతా కష్టపడ్డాడు. సాధువులు తడబడ్డపుడల్లా తప్పులుదిద్దుతూ, తిరిగితిరిగి అనిపించేవాడు.

సాధువులముగ్గురికీ తనప్రార్థన నోటబట్టేవరకూ, తమంతటతాము దాన్ని స్పష్టంగా చెప్పగలిగేవరకూ వాళ్ళను విడిచిపెట్టలే దతడు. ముగ్గురిలోనూ రెండవ

సాధువుకే ముందుగా ప్రార్థన కంఠస్థమైనది. అది కనిపెట్టి అతనిచేతనే యింకా పదేపదే చెప్పించాడు బిషపు. క్రమంగా మిగత యిద్దరికీకూడ ప్రార్థన కంఠతా వచ్చింది.

అప్పటికి ప్రాగ్దిశంకి చంద్రోదయమౌతున్నది. ఓడవద్దకు పోదామని బిషపులేచి నిలబడి, సాధువులవద్ద సెలవుపుచ్చుకున్నాడు. సాధువులు బిషపుకెదురుగా సాష్టాంగపడి నమస్కరించారు. బిషపు ఒక్కొక్కనినే చేయిపట్టుకొని లేవదీసి, కౌగలించుకొని, తాను నేర్పిన ప్రార్థననే ప్రతిదినమూ చేస్తూవుండమని వాళ్ళతో చెప్పినాడు. తరువాత నావలోకూర్చుని తిరిగి ఓడవద్దకు ప్రయాణమైనాడు.

బిషపు బయలుదేరగానే సాధువులు తాము నేర్చుకున్న ప్రార్థన బిగ్గరగా వల్లెవేస్తూ సముద్రపుఒడ్డున నిలబడ్డారు. కొంతదూరంవరకూ సాధువుల కంఠధ్వని బిషపుకు వినిపిస్తూ నేవున్నది. పోగాపోగా ధ్వని అంతరించిపోయినా, సాధువుల స్వరూపాలుమాత్రం వెన్నెట్లో స్పష్టంగా కనబడుతున్నాయి. ముసలివాడు మధ్యను, అతనికిరుప్రక్కలా మిగిలినయిద్దరూ నిలబడ్డారు. కొంతసేపటికి బిషపువచ్చి ఓడ నెక్కినాడు. లంగరుతీసి, తెరచాపలెత్తి ప్రయాణంసాగించారు. గాలి విసురుమీద ఓడ వడివడిగానడిచిపోతున్నది. బిషపు ఓడ వెనుకవైపు చోటుచూచుకొని, సాధువుల దీవిమీదనే దృష్టినిలిపి చూస్తూకూర్చున్నాడు. ఓడ సాగి వెళ్ళగా వెళ్ళగా సాధువులు అదృశ్యులైనారు. మరికొంతసేపటికి దీవికూడ కనిపించలేదు. వెన్నెట్లో ధగధగ మెరుస్తూ నీరుమాత్రం యెటుచూచినా అనంతంగా వ్యాపించివున్నది.

ప్రయాణికులందరూ నిద్రపోతున్నారు. అంతా నిశ్శబ్దమయింది. బిషపుమాత్రం నిద్రపట్టలేదు. చుక్కానిప్రక్కనే కూర్చున్నాడొక్కడూ. దీవి కనిపించకపోయినా, ఆ దిశకేచూస్తూ సాధువులసంగతే మననంచేస్తూ కూర్చున్నాడు. తాను ప్రార్థననేర్పినప్పుడు వాళ్ళుచూపిన సంతోషమూ ఆసక్తీ తలచుకుంటూ, వాళ్ళకు ధర్మబోధచేయుటకు తన్నక్కడకు పంపిన దైవాన్ని అభినందిస్తూ కూర్చున్నాడు.

ఇట్లా దీర్ఘాలోచనలో మునిగివున్నాడు బిషపు. ఒకసారిక్కడ ఒకసారక్కడ తళతళమెరుగుతూ అలలతోనిండివున్నది సముద్రం. ఆ తరంగాలకాంతిమధ్యనే కండ్లు చెదిరిపోయేటట్లు ప్రకాశిస్తూ తెల్లనివస్తువొకటి బిషపుకు కనిపించింది. ఏదో నీటిపక్షేమో ననుకున్నాడు మొదట. తెరచాపయెత్తుకొని వస్తూన్న పడవేమోననుకున్నాడు తరువాత. రెప్పవాల్చక అత్యాశ్చర్యంతో తెల్లబోయి దానివంకనేచూడటం మొదలుపెట్టినాడు.

'ఏదోపడవే అయియుండవచ్చు' ననుకుంటూ 'అయితే వడివడిగా మీదిమీదికి వస్తున్నట్లున్నదే! ఒక్కక్షణంక్రిందట యెంతోదూరాన్ని వున్నట్లుండి, ఇంతట్లో యింతదగ్గర కెట్లావచ్చిందో! కాదుకాదు— ఇది పడవేకాదు. తెరచాపే కనిపించదేయిప్పుడు! మమ్మల్ని పట్టుకోవాలన్నట్లుగా వెంటతరుముకొని వస్తున్నది! ఏమోకదా యీ వింతవస్తువు!!' అనుకొంటూ కలవరపడ్డాడు బిషపు.

అతని కేమీతోచలేదు. 'పడవకాదు—పక్షీకాదు—చేపకూడాకాదు—మనుష్యుడా కాడు. మనిషికంటె చాలపెద్దదిగా కనబడుతున్నది. మనుష్యునికిమాత్రం ఈ నడిసముద్రంలో యేమిపని వుంటుం దిప్పుడు? ఇట్లా తనలోతాను వితర్కించుకుంటూ కూర్చున్నాడు బిషపు. ఈస్థితిలో కొంతసేపటికి తాను దీవిలో చూచి వచ్చిన సాధువులే గుంపుగూడి నీటిమీద ఓడవెనుకనే అతివేగంతో పరుగెత్తుకొనివస్తున్నట్లు కనబడ్డారు. బిషపు చూచాడది. ఎటూతోచిందికాదు. కంగారుగా లేచి నిలబడి చుక్కాని వానిభుజం తట్టి యిట్లన్నాడు:

'చూడవోయి, చూడవోయి! అదేమిటి?'

చుక్కానిమనిషి తలయెత్తి చూచాడు. చూచీ చూడగానే భయంపుట్టి చేతిలో చుక్కాని విడిచిపెట్టి బిగ్గరగా అరవటం మొదలుపెట్టినాడు 'అయ్యయ్యో, మనవెంట పరుగెత్తుకొనివస్తున్నారు వీళ్ళెందుకో! భూమిమీదలాగున నీటిమీదనే పరుగెత్తుతున్నారేమి దేవుడా!'

చుక్కానివాని వెర్రికేక విని ప్రయాణికులందరూ గడబిడగా లేచి గుమిగూడినారు. సాధువులు ముగ్గురూ చేరి చేయీచేయీ పట్టుకొని పొడుగుపాటి తెల్లని గడ్డాలతో పడవలాగున నీటిమీద తేలివస్తున్నారు. కాళ్ళు కదల్చకుండ వాయువేగాన్ని మించి వస్తున్నారు. ముసలివాని కిరువైపులా నిలబడ్డ సాధువులిద్దరూ ఒకసారి ఓడ ఆపండని కేకలుపెడుతున్నారు. ఓడ నిలపటానికి ప్రయత్నమింకా జరుగుతుండగానే సాధువులు వచ్చి ఓడను కలుసుకున్నారు. ముగ్గురూ ఓడప్రక్కను చేరి వరుసనే నిలబడి బిషపునుపిలిచి యిట్లన్నారు:

'మీరుచెప్పిన ప్రార్థన మరచిపోయినామయ్యా స్వామీ! అదేపనిగా నోరు ఆడుతూవున్నంతసేపూ సరిగానే వచ్చింది మీప్రార్థన. మధ్య కొంచెంసేపు ఊరుకునేసరికి యెక్కడనో ఒక్కమాట తప్పిపోయింది. దానితో సమస్తం చెడిపోయింది. చివరకన్నిమాటలూ తబ్బిబ్బైనాయి. ఇప్పుడొక్కమాటైనా జ్ఞప్తికి రావటంలేదు. మరొకసారి చెప్పుదురూ ప్రార్థన!'

సాధువులశక్తిని, అద్భుతమైనవాళ్ళ భక్తిని చూచి బిషపు నివ్వెరపోయి ధ్యాననిమగ్నుడై ఆత్మపరీక్షలో బడ్డాడు. ఆ పరీక్షలో తన అల్పత్వమే తనకు గోచరించింది. ఓడప్రక్క నీటిమీదనిలబడ్డ సాధువులవైపువంగి లజ్జతో యిట్లన్నాడు:

'అయ్యా నిజమైన సాధువులు, భక్తులు మీరే! మీ ప్రార్థనే ప్రార్థన. అదే అవిచ్ఛిన్నంగా భగవంతుని చేరుతుంది. నేనా మీకు ప్రార్థనతత్వాన్ని బోధించగలిగినవాణ్ణి? మాబోటి పాపాత్ములకొరకుకూడ మీరే ప్రార్థనచేయవలె! మీప్రార్థనలే మాకందరకూ ముక్తి నియ్యగలవు!'

ఇట్లంటూ వినయవిధేయతలతో బిషపు సాధువుల కెదురుగా సాష్టాంగపడ్డాడు.

సాధువులెట్లావచ్చారో అట్లాగే తిరిగి వెళ్ళిపోయినారు. వాళ్ళు వచ్చిపోయినమార్గమంతా మరునాడు తెల్లవారేవరకూ దేదీప్యమానంగా వెలుగుతూనే వున్నది.

—తల్లాప్రగడ ప్రకాశరాయుడు, ఎం.ఏ.

స్త్రీమూర్తి

స్త్రీమూర్తి నిత్యానందశ్రీల విరాజిల్లు కల్యాణ స్వరూపిణి. సర్వమంగళ ప్రదాయిని

సాధ్వీహృదయము కరుణారసప్రపూరితము. విశ్వజనీన ప్రేమ విభాసితము.

ఉన్నత సతీమణి భావము లతులితమాధురీమహితములు. కుసుమ కోమలములు. సుధారసార్ద్రములు.

ఉత్తమయువతి చెయ్వులు అత్యంత ప్రమదావహములు. పవిత్రస్నిగ్ధ ప్రణయ పరిణామహేతుభూతములు. సౌశీల్యప్రేరేపకములు. జనాదరణీయములు.

కల్యాణిపలుకులు 'శిరీష కుసుమ పేశల సుధామయోక్తులు. మృదుభావ ప్రకర్షకములు. నిష్కళంక ప్రేమైకసూత్రములు. వీనుల విందుసేయుచు, ఆనంద సాగరతరంగడోలికల నోలలాడింపజగు అపురూప సంగీత మార్దవోపేతములై, హృదయాకర్షక ఉత్కృష్ట భావోన్మీలనము కలిగి జుంటితేనియ లొలుకుచు వఱలు నట్టి లోకోత్తర మహామంత్రరాజములు.

మనోజ్ఞ హావభావ విజృంభణమునకును, శాంతియుత నిర్మల ప్రవర్తనకును, చతుర్విధ పురుషార్థ సమార్జనమునకును అంగనామణి చేయూతలేనిదే పురుషునకు దుర్భేద్యము.

వైదుష్య ప్రభావయగు జనయిత్రి నిజవర్తనమందలి లోపాలోపములను గుర్తించి, బాగోగుల విచారించి, ఉన్నతాశయ సంపన్నయై లోకకల్యాణ కాంక్షతో ఋజుమార్గముపట్టి, మనోరథసిద్ధి నొందగలదు.

ప్రజల కష్టములను తనవేయని భావించి వారి అభివృద్ధికై, ఎట్టి ఇక్కట్టుల బడినను సరకుగొనక వ్యయప్రయాసముల కోర్చి, నిష్కళంక వాత్సల్యముతో సాయముచేసి భవ్యజీవియగును.

అట్టి మహిళామణికి స్వార్థముతో నిమిత్తములేదు. ఇహలోక భోగములు బాహ్యేంద్రియ ప్రవృత్తులు ఆమె నణుమాత్రము ఆకర్షింపజాలవు.

ఆమెకు శీలమే ప్రధానము. ప్రశాంత ప్రభావ మంగరక్ష. ధర్మమార్గానుచరణ మవశ్య కర్తవ్యము నిర్మల ప్రవర్తనమే సర్వస్వము.

సుగుణరాశియగు లలనామణిని కన్నదేశమే దివ్యక్షేత్రము—పసిండినేల—ధన్యభూమి.

—శ్రీపాద వెంకటావధాని.